

2 maj 2018

Diariennr S2017/07382/FST

Betänkande SOU 2017:101 Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen

**Remissvar från Femmis, Föreningen för frivilligt ensamstående
föräldrar med donation**

Sammanfattning

Femmis har valt att lämna ett remissvar som framför allt rör avsnitt 7.10 i betänkandet, eftersom detta avsnitt specifikt berör Femmis medlemmar i egenskap av att vara ensamma i vårdnaden om sina barn.

Femmis välkomnar utredningens förslag att det ska bli möjligt att överlåta en del av sin rätt till föräldrapenning till en person som inte är barnets förälder eller likställd därmed. Det är också positivt att förslaget föreslås vara generellt, det vill säga inte enbart gälla ensamstående eller föräldrar i andra specifika situationer. Det är vidare positivt att det föreslås vara upp till vårdnadshavaren att avgöra till vem föräldrapenningen ska kunna överlåtas, liksom att överlåtelserna ska kunna göras till annan försäkrad. Femmis menar däremot att det föreslagna antalet dagar som ska kunna överlåtas, 60 stycken, är för lågt. Antalet dagar som ska kunna överlåtas bör vara fem månader. Vidare finns det flera aspekter av dagens föräldraförsäkring som fungerar mindre bra för föräldrar som är ensamma i vårdnaden och som inte berörs i utredningen. Femmis anser att åldersgränsen för utvidgad tillfällig föräldrapenning bör höjas, att de så kallade 10-dagarna bör kunna läggas till ensam vårdnadshavares ordinarie föräldrapenning samt att en ensam vårdnadshavare bör få rätt till sex perioders föräldraledighet per år.

Möjligheten att överlåta dagar till annan än förälder

Att få barn som ensamstående innebär inte med nödvändighet att det enbart finns en vuxen i barnets liv. Tvärtom finns det bland Femmis medlemmar många olika familjekonstellationer, där andra vuxna i varierande grad står barnen nära. Det kan röra sig om såväl släktingar som om vänner och/eller nya partners.

En viktig utgångspunkt för många av Femmis medlemmar är att se till att barnen har flera vuxna i sitt liv. Nätverksbyggandet är ett sätt att minska den potentiella sårbarhet som finns inneboende i ett ensamt föräldraskap. Med fler vuxna i barnens liv får barnen fler nära relationer, och vardagen underlättas för både förälder och barn.

I detta relationsbygge är föräldraförsäkringen en central pusselbit. Föräldraförsäkringen ger vårdnadshavaren möjlighet att i lugn och ro lära känna sitt barn och vårda det under dess första tid i livet. En möjlighet att överlåta dagar till någon som inte är barnets vårdnadshavare kan i Femmismedlemmarnas fall innebära en möjlighet att låta barnet utveckla en nära relation till någon annan vuxen närstående redan tidigt i livet.

Det är därför centralt för Femmis att det ska vara möjligt att överlåta föräldrapenning till någon som inte är förälder. Utredningens förslag i denna del är mycket efterlängtad. I utredningen diskuteras att det är osäkert hur pass många som verkligen kommer att använda möjligheten att överlåta föräldrapenning till någon som inte är förälder. Det går naturligtvis inte att veta på förhand, men även om det skulle bli en liten andel av alla föräldrar totalt skulle möjligheten vara av mycket stort värde för de som trots allt skulle använda den.

Antalet dagar som ska kunna överlåtas bör vara fler än 60

Mot bakgrund av att Femmis anser att även vuxna som inte är vårdnadshavare kan spela en viktig roll i ett barns liv, menar föreningen att det antal föräldradagar som ska vara möjliga att överlåta inte bör vara alltför litet. Samtidigt är det en självklarhet att den som är vårdnadshavare och väljer att sätta ett barn till världen också är den som står barnet närmast, och den som har det slutliga ansvaret för barnet. Därför är det rimligt att vårdnadshavaren tar ut den största delen av föräldraledigheten.

De 60 dagar som föreslås i betänkandet är dock i minsta laget. Femmis anser att den period som kan överlåtas bör vara fem månader. Det är dessutom rimligt i relation till att utredningen förslår att fem månader ska reserveras för respektive förälder i ett tvärsamt föräldraskap.

Möjligheten att överlåta föräldrapenning till annan än förälder bör vara generell

Femmis anser att synen på att vuxna som inte är vårdnadshavare kan spela en viktig roll i barns liv gäller alla barn, även de som har två föräldrar. Femmis menar också att det särskiljande och därmed utpekande som en särlagstiftning innebär kräver starka skäl för att vara motiverad. Därtill ser föreningen praktiska svårigheter kring gränsdragning med en särlagstiftning. Därför välkomnar Femmis att utredningen föreslår att möjligheten att överlåta föräldrapenning till annan än förälder ska vara generell och lika för alla.

Förslaget om vem som ska kunna överta föräldrapenning

Femmis anser att vårdnadshavaren själv ska kunna avgöra till vem hon kan överlåta föräldradagar, liksom att det ska vara möjligt att överlåta dagar till flera personer. Detta är rimligt bland annat eftersom det är vad som redan gäller för den tillfälliga föräldrapenningen. Femmis välkomnar därför utredningens förslag i denna del. Det är också positivt att förslaget är att föräldrapenningen ska kunna överlåtas till annan försäkrad. Det minskar risken för att aktörer med kommersiellt syfte kan komma i fråga, vilket skulle ändra försäkringens karaktär på ett negativt sätt.

Ytterligare områden där dagens föräldraförsäkring behöver förbättras för föräldrar ensam i vårdnaden

Det mest angelägna att komma till rätta med vad gäller hur föräldraförsäkringen fungerar idag är enligt Femmis införandet av en möjlighet att överlåta föräldrapenning till någon som inte är förälder. Det finns dock ytterligare aspekter av hur dagens föräldraförsäkring fungerar som inte är anpassade efter en ensam förälders situation. Följande områden saknar Femmis i betänkandet och vill se belysta i nya utredningar:

Om någon som är ensamstående inte kan ta hand om sitt barn på grund av sjukdom, kan en annan person få utvidgad tillfällig föräldrapenning för att ta hand om barnet. Detta gäller dock enbart barn som är yngre än tre år. Femmis anser att denna åldersgräns bör höjas eftersom behovet av omsorg om ett barn inte upphör vid tre års ålder om en ensam förälder blir svårt sjuk.

Om det bara finns en förälder kan den tillfälliga föräldrapenningen vid ett barns födelse, de så kallade 10-dagarna, tas ut av någon annan än medföräldern. Femmis anser att i de fall det inte finns någon som kan ta ut dessa dagar bör de läggas till vårdnadshavarens ordinarie föräldrapenning.

En förälder har rätt till tre perioders föräldraledighet per år. I en familj med två föräldrar innebär det att man sammanlagt kan få sex perioders föräldraledighet per år. Av praktiska skäl kan det vara svårt att få ihop vardagen med enbart tre perioder föräldraledighet per år, exempelvis eftersom förskolan ofta håller stängt enstaka dagar varje termin. En ensam vårdnadshavare bör därför få rätt till sex perioders föräldraledighet per år, motsvarande vad två föräldrar har tillsammans, istället för som idag enbart tre.

Sofia Kuno
ordförande